

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/50/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114213960
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2114213960.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: W. R., nar. XX.XX.XXXX, v súčasnosti už plnoletá, bytom V. XXX/XX, Z., maloletá: Q. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XX, Z., zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Jána Bottu 4, Trnava, deti rodičov: otec - Y. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX/XX, Z., matka - U. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/XX, O., zastúpená advokátkou: Mgr. Eva Bačíková, AK, so sídlom A. Žarnova 1, Trnava, o návrhu otca na zvýšenie výživného a o návrhu matky na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 22. júna 2015 č.k. 10P/38/2014-284, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zvýšenia výživného na W. R. za obdobie od 21.5.2014 do 09.07. 2014 ako aj v závislom výroku o nedoplatku na zročnom výživnom za uvedené obdobie r u š í a vec mu v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zvýšenia výživného na maloletú Q. R. ako aj v závislom výroku o nedoplatku na zročnom výživnom a o náhrade trov konania r u š í a vec mu v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním s účinnosťou od 21.05.2014 do 27.08.2014 zvyšuje výživné matke na plnoletú W. zo sumy 56,43 eura mesačne na sumu 80 eur mesačne a s účinnosťou od 1.1.2015 naďalej znižuje výživné matky na plnoletú W. zo sumy 56,43 eura mesačne na sumu 40 eur mesačne, ktoré výživné je matka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám plnoletej W.. Ďalej súd s účinnosťou od 21.5.2014 do 27.8.2014 zvyšuje výživné matke na maloletú Q. zo sumy 39,83 eura mesačne na sumu 60 eur mesačne, ktoré výživné je matka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca. Zročné výživné pre plnoletú W. za obdobie od 21.5.2014 do 27.8.2014 v sume 76,04 eura sa povoľuje matke zaplatiť v splátkach vo výške 5 eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Zročné výživné pre maloletú Q. za obdobie od 21.5.2014 do 27.8.2014 v sume 65,07 eura sa povoľuje matke zaplatiť v splátkach vo výške 5 eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 10C/90/2005-497 zo dňa 13.3.2008 v časti výšky výživného pre plnoletú W. a pre maloletú Q.. V konaní o zvýšenie výživného žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V konaní o zníženie výživného sa matke právo na náhradu trov konania nepriznáva.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 62 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, § 160 ods. 1 O.s.p. keď vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe skutkových zistení dospel súd k záveru, že zvýšenie výživného pre plnoletú W. a maloletú Q. je opodstatnené, keďže od ostatného určenia výživného rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 10C/90/2005-497 zo dňa 13.3.2008 došlo k zmene okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom, nakoľko od ostatnej úpravy výživného došlo k zmene pomerov na strane plnoletej W., maloletej Q. a matky odôvodňujúcej zmenu výšky vyživovacej povinnosti. Súd rozhodol o

zvýšení výživného matky pre plnoletú W. zo sumy 56,43 eura na sumu 70 eur mesačne a pre maloletú Q. zo sumy 39,83 eura na sumu 60 eur mesačne od podania návrhu, teda od 21.5.2014, v zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine, nakoľko v konaní neboli zistené žiadne dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo možné rozhodnúť o zvýšení výživného spätne pred začatím konania. Pri rozhodovaní o zvýšení výživného vychádzal súd z príjmu matky zo živnostenského podnikania v roku 2014 vo výške 389,89 eura a z príjmu z prenájmu dvoch izieb v byte vo vlastníctve matky vo výške 200 eur mesačne a u otca z príjmu z pracovného pomeru v roku 2014 vo výške 518,96 eura, od januára 2015 do apríla 2015 vo výške 529,91 eura a z príjmu z dohody o pracovnej činnosti od 15.5.2013 do 31.10.2013 vo výške 110,10 eura a od 1.5.2014 do 31.10.2014 vo výške 102,14 eura. Ďalej súd zobral do úvahy skutočnosť, že obom rodičom ubudla vyživovacia povinnosť k plnoletému synovi Y. R., narodenému XX.X.XXXX, ktorej výška bola matke určená rozhodnutím súdu na sumu 120 eur mesačne. Zvýšenie výživného pre plnoletú W. a maloletú Q. obmedzil súd do 27.8.2014, keďže od 28.8.2014 bola matka práceneschopná a poberala nemocenské v auguste 2014 vo výške 16,80 eura, v septembri 2014 vo výške 213,20 eura, v októbri 2014 vo výške 220,30 eura. Ďalej matke pribudla dňa X.XX.XXXX vyživovacia povinnosť k maloletej dcére U. Q. W.. Od X.XX.XXXX matka poberá materské v novembri 2014 vo výške 252 eur, v decembri 2014 vo výške 260,40 eura, v januári 2015 vo výške 260,40 eura, vo februári 2015 vo výške 235,20 eura, v marci 2015 vo výške 260,40 eura a v apríli 2015 vo výške 252 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že matka od 28.8.2014 nepracovala a nemala príjem zo živnostenského podnikania, nebolo možné rozhodnúť o zvýšení výživného pre plnoletú W. a maloletú Q. i za obdobie od 28.8.2014. Matka sa zároveň v konaní domáhala zníženia výživného pre plnoletú W. zo sumy 56,43 eura na sumu 40 eur s účinnosťou od 1.1.2015. Dôvody, ktoré súd uviedol vyššie, pre ktoré nemohol rozhodnúť o zvýšení výživného aj za obdobie od 28.8.2014, sú nepochybne aj dôvodmi, pre ktoré súd považoval návrh matky na zníženie výživného pre plnoletú W. za opodstatnený. Predovšetkým matke pribudla vyživovacia povinnosť k maloletej U. Q. W., narodenej X.XX.XXXX, z dôvodu ktorej skutočnosti nastúpila na materskú dovolenku od X.XX.XXXX a je poberateľkou materského. Pribudnutie vyživovacej povinnosti matke a pokles príjmu matky, odôvodňujú potrebu úpravy vyživovacej povinnosti matky voči plnoletej W.. Súd rozhodol o znížení výživného matky pre plnoletú W. v zmysle požiadavky matky zo sumy 56,43 eura mesačne na sumu 40 eur mesačne s účinnosťou od 1.1.2015, pričom vychádzal zo skutočnosti, že matka je na materskej dovolenke a poberá materské, počet vyživovacích povinností zostal u matky nezmenený (ubudla vyživovacia povinnosť k Y. R. vo výške 120 eur mesačne s účinnosťou 1.9.2013 a pribudla vyživovacia povinnosť k U. Q. W. X.XX.XXXX), otcovi ubudla jedna vyživovacia povinnosť. Ďalej súd uviedol, že matka vlastní veľký 5-izbový byt, keď jeho kúpou si realizuje uspokojenie potrieb bývania, na druhej strane má však príjem z prenájmu časti tohto bytu. 3-izbový byt, ktorý matka vlastní, bude v budúcnosti vlastníctvom jej sestry, ktorá zaplatí aj celú kúpnu cenu za tento byt a platí aj všetky náklady spojené s vlastníctvom a užívaním bytu. Matka neposkytla žiadnu pôžičku Ing. L. V., naopak má úver od U. U., a.s. v celkovej výške 93.800 eur a pôžičky od Ing. L. V. v celkovej výške 21.040 eura. Vzhľadom na uvedené zistenia nie je možné konštatovať, že by matka bola tak majetnou, aby bolo v jej možnostiach platiť výživné vo výške požadovanej otcom. Zvýšením výživného vznikol matke nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 21.5.2014 do 27.8.2014 pre plnoletú W. v sume 76,04 eura a za obdobie od 21.5.2014 do 27.8.2014 pre maloletú Q. v sume 65,07 eura. Súd povolil matke nedoplatok na zročnom výživnom zaplatiť v mesačných splátkach na každú po 5 eur spolu s bežným výživným v zmysle ust. § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. V konaní o zvýšení výživného, o náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, a v konaní o znížení výživného o náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, avšak plne úspešnej matke náhradu trov nepriznal, nakoľko náhradu trov konania výslovne nežiadala, i keď inak by jej na ňu vzniklo právo.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal včas a riadne odvolanie otec detí a to v časti určenia výšky výživného u oboch detí a žiadal, aby súd zvýšil výživné pre maloletú W. zo sumy 56,43 eur na sumu 350 eur mesačne a na maloletú Q. R. zo sumy 39,83 eur mesačne na sumu 300 eur mesačne a to počnúc dňom 01.03.2012. Vo svojom odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho došlo k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci samej. Otec vo svojom odvolaní poukázal na skutočnosť, že matka je vlastníčkou troch nehnuteľností, čo svedčí o jej veľmi priaznivej finančnej situácii a preto ich majetkové pomery sú vo veľmi značnej nerovnováhe. Matka detí vlastní 5-izbový byt na W. ulici v O., ktorý kúpila za sumu 111.000 eur s tým, že 17.000 eur zaplatila v hotovosti a na zvyšok použila úver. V tom istom období kúpila 3-izbový byt na Z. ulici v O. v hodnote 103.990 eur a pri tomto byte použila výhovorku, že tento byt ona síce vlastní, ale je to byt jej sestry z I. a po určitej dobe prepíše byt do vlastníctva sestry. Ide o právne irelevantné tvrdenie, nakoľko vlastníctvo sa neposudzuje podľa tvrdenia zaujatej osoby, ale podľa zápisu v katastrálnom

konaní. Vlastníkom nehnuteľnosti je výlučne odporkyňa, ktorá túto nehnuteľnosť zaplatila bez akejkoľvek pôžičky alebo úveru a to vo výške 103.990 eur. Ako ďalšiu nehnuteľnosť vlastní nebytový priestor na ulici H.H. v O., kde vykonáva svoju podnikateľskú činnosť. Teda celkovo vlastní tri nehnuteľnosti, v sume vyššej ako 250.000 eur a ešte zatiaľ stále vlastní v BSM spoločný rodinný dom v Z.. Ďalej otec uviedol, že v notárskom centrálnom registri záložných práv našiel informáciu, že medzi matkou detí a svedkom L. V. bola uzavretá zmluva o pôžičke zo dňa 10.05.2011 z ktorej jasne vyplýva, že matka detí ako veriteľ, požičala svedkovi L. V. ako dlžníkovi sumu 8.720 eur. Svedok na pojednávaní uviedol, že to on požičal jej sumu okolo 15.000 až 16.000 eur s tým, že on si žiadne peniaze od matky detí nepožičal, pričom vlastnoručne podpísaná zmluva o pôžičke deklaruje opak a následne na to bola uzatvorená záložná zmluva na túto zmluvu. Neskôr zástupkyňa odporkyne uviedla, že to bol len fiktívny právny úkon, pričom v skutočnosti išlo o požičanie auta, ale toto auto v tejto zmluve nebolo uvedené. Matka detí ďalej tvrdí, že jej mesačné príjmy z podnikania sú mizivé, ale pritom skutočnosti hovoria o opaku. Matka vykonáva živnosť, pri ktorej je len ťažko dokázať počet vykonaných služieb u zákazníka, nakoľko predmetom jej podnikateľskej činnosti je len poskytovanie služieb zákazníkovi. V tejto súvislosti uviedol, že jej príjem v skutočnosti nie je taký ako uvádza, nakoľko nie je zrejmé, ako môže disponovať takým majetkom. V závere svojho odvolania otec poukázal aj na vyjadrenie kolízneho opatrovníka ktorý uviedol, že je vhodné zvýšiť výšku výživného a to vzhľadom na majetkové pomery matky detí.

Matka, plnoletá W. a ani kolízny opatrovník odvolací návrh nepodali.

K odvolaniu otca zaslal písomné vyjadrenie kolízny opatrovník v ktorom uviedol, že odporúčajú odvolaniu otca vyhovieť a výživné na W. do času plnoletosti a na maloletú Q. určiť primerane finančným možnostiam, schopnostiam ako aj majetkovým pomerom matky, berúc do úvahy opodstatnené potreby detí.

K odvolaniu otca zaslala písomné vyjadrenie matka detí v ktorom uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zo dňa 22.06.2015 považuje za vecne správne a navrhuje ho potvrdiť. Z obsahu spisu, ako aj z obsahu samotného rozhodnutia je zrejmé, že súd dôkladne posudzoval majetkové pomery účastníkov, ich zmenu od poslednej úpravy výživného, zmenu potrieb na strane maloletej Q. ako i t.č. plnoletej W., ako i zmenu vyživovacích povinností na strane oboch rodičov. Matka sa stotožňuje so zisteniami súdu vyplývajúcich z vykonaných dôkazov ako aj z právnych posúdení. Poukázala na tú skutočnosť, že plnoletou W. nebolo odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 22.06.2015 podané a preto je rozhodnutie o výške výživného na plnoletú W. právoplatné. Na základe uvedeného preto žiada, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa určenia výšky výživného na maloletú Q. ako vecne správne potvrdil.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 201 ods. 2 písm. e) O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v celom rozsahu, pričom nebol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie otca detí je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné v napadnutej časti ohľadne určenia výšky výživného na plnoletú W. do času jej plnoletosti a ohľadne výšky výživného na maloletú Q., ako aj v závislých výrokoch o zročnom výživnom a o náhrade trov konania zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp.zn. 10P/38/2014 je návrh otca, ktorým sa domáha zvýšenia výživného matke na maloletú W. zo sumy 56,43 eur na sumu 350 eur mesačne a na maloletú Q. zo sumy 39,83 eur na sumu 300 eur mesačne s účinnosťou od 01.03.2012 a návrh matky na zníženie výživného na plnoletú W. zo sumy 56,43 eur na sumu 40,- eur mesačne a to s účinnosťou od 01.01.2015.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým súd s účinnosťou od 21.05.2014 do 09.07.2014 zvýšil výživné matke na plnoletú W. zo sumy 56,43 eura mesačne na sumu 80 eur mesačne a v závislom výroku o nedoplatku na zročnom výživnom za uvedené obdobie a v časti zvýšenia výživného na maloletú Q. ako aj v závislom výroku o nedoplatku na zročnom výživnom a o náhrade trov konania.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine). Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremiľčuje, možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. V zmysle § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného na maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov. Podľa § 163 ods. 1 O.s.p. rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach možno zmeniť, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení zákona je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho, ako i nového rozhodovania a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov. V zmysle § 120 ods. 2 O.s.p. vo veciach, v ktorých možno konanie začať aj bez návrhu, medzi ktoré v zmysle § 81 ods. 1 O.s.p. patrí i dané konanie, súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhl. V zmysle § 120 ods. 3 O.s.p. iba ak nejde o veci uvedené v ods. 2, súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov.

V súčasnom štádiu konania, po podaní odvolania zo strany otca, je predmetom konania zvýšenie výživného na W. R. za obdobie od 21.05.2014 do 09.07.2014 a to podľa návrhu otca, nakoľko odvolanie proti predmetnému rozhodnutiu podal len otec, ktorý zastupoval dcéru do jej plnoletosti a plnoletá W. R. odvolanie nepodala a preto rozhodnutie súdu prvého stupňa ohľadne určenia výšky výživného na čas po jej plnoletosti t.j. od 10.7.2014 nadobudlo právoplatnosť. Ak dieťa nadobudne plnoletosť v priebehu konania, súd s ním koná ďalej ako s účastníkom, zaniká zastúpenie kolíznym opatrovníkom i zákonným zástupcom (zo zákona, bez potreby osobitného rozhodnutia). Druhý rodič ostáva účastníkom konania v tejto časti. Ďalej je predmetom konania zvýšenie výživného na mal. Q. R. podľa návrhu otca.

Odvolačný súd po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutých častiach, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvého stupňa v časti určenia bežného a tým aj zročného výživného u oboch detí, nezistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, pričom z obsahu napadnutého rozsudku zároveň ani nemožno dostatočným spôsobom vyvodiť, akými úvahami sa súd riadil, keď dospel k záveru, že suma 80 eur mesačne - určené výživné na W. a výživné vo výške 60 eur mesačne na malol. Q. zodpovedá schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom matky, z ktorých dôkazov pri tom vychádzal, ktoré skutočnosti v súvislosti s uvádzaným považoval za preukázané a ktoré nie a na základe čoho.

Vzhľadom na vyššie citované zákonné ustanovenia, odvolací súd v prvom rade konštatuje, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je v odvolaní napadnutej časti ohľadne určenia výživného na mal. Q. nepreskúmateľné a zmatečné, nakoľko z neho vôbec nie je zrejmé, prečo bolo súdom rozhodnuté o zvýšení výživného matke na mal. Q. zo sumy 39,83 eur na sumu 60 eur mesačne len za obdobie od 21.5.2014 do 27.8.2014 a nie aj za ďalšie obdobie. Súd síce uviedol, že matka od 28.8.2014 nepracovala a nemala príjem zo živnostenského podnikania a preto nebolo možné rozhodnúť o zvýšení výživného pre plnoletú W. a maloletú Q. i za obdobie od 28.8.2014, avšak neuviedol, aké výživné má matka platiť za ďalšie obdobie, ktorá skutočnosť spôsobuje nepreskúmateľnosť predmetného rozhodnutia. Odvolací súd sa len môže domnievať, že následne buď mala matka ďalej platiť výživné, ktoré bolo určené ostatným rozhodnutím Okresného súdu Trnava č. k. 10C/90/2005-497 zo dňa 13.3.2008, alebo podľa súdu dňom 28.8.2014 došlo k zániku jej vyživovacej povinnosti k mal. Q.. V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti skutočnosť, že týmto rozhodnutím došlo k zmene výšky výživného určenej ostatným rozhodnutím Okresného súdu Trnava č. k. 10C/90/2005-497 zo dňa 13.3.2008 a teda ak súd svojím rozhodnutím zmenil túto výšku a zvýšil výživné matke na mal. Q. zo sumy 39,83 eur na sumu 60 eur mesačne, nemôže následne bez ďalšieho platiť predchádzajúca úprava výšky výživného v sume 39,83 eur, nakoľko táto výška už bola zmenená rozhodnutím súdu na sumu 60 eur mesačne a platí do budúca a nemôže sa tak za ďalšie obdobie obnoviť predchádzajúce rozhodnutie súdu o výške výživného, pretože účinky tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zák. o rodine v spojení s ust. § 163 ods. 3 O.s.p. zanikli dňom, kedy došlo k zmene pomerov u osôb výživou povinných a oprávnených a teda dňom 21.5.2014. Aj keď z obsahu spisu vyplýva, že matka bola od 28.8.2014 práceneschopná a následne nastúpila na materskú dovolenku, jej vyživovacia povinnosť k mal. Q. stále trvá a uvedeným dátumom neskončila. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na ust. § 62 Zák. o rodine, podľa ktorého má dieťa právo sa podieľať na životnej úrovni rodičov a každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Ďalej odvolací súd uvádza, že z odôvodnenia preskúmaného rozsudku nie je možné zistiť, ako súd uzavrel rozsah odôvodnených potrieb v súčasnosti už plnoletej W. a mal. Q. ako oprávnených a ani možnosti, schopnosti a majetkové pomery matky ako osoby výživou povinnej. Podľa obsahu spisu prvostupňový súd vykonal časť dôkazov na tieto skutočnosti, ale tieto žiadnym spôsobom nevyhodnotil. V tejto súvislosti sa odvolací súd stotožňuje s odvolacou námietkou otca, že súd prvého stupňa sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tým, že matka je v súčasnosti výlučnou vlastníčkou troch nehnuteľností, ktoré nadobudla kúpnyimi zmluvami v rokoch 2012-2013. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd sa pri určení výživného na obe deti uspokojil s tým, že matka je v súčasnosti na materskej dovolenke s mal. U. Q. W. a poberá len materské a preto nie je možné zvýšiť výživné na obe deti, avšak vôbec sa nezaoberal celkovými majetkovými pomermi matky. Životná úroveň povinného rodiča (v danom prípade vzhľadom na plnoletosť navrhovateľa už oboch rodičov) nemôže byť posudzovaná len so zreteľom na súčasne dosahovaný (prípadne len tvrdený) príjem a jej výdavky. Majetkové a osobné pomery je nutné posudzovať komplexne, pričom matka si musí byť vedomá, že má zákonnú vyživovaciu povinnosť k dvom nezaopatreným deťom. Otec ako povinný rodič prispieva na výživu detí svojou osobou starostlivosťou, resp. starostlivosťou o domácnosť podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, formou

poskytovania vecných plnení, najmä bývania a stravovania a formou platenia výživného ako peňažného príspevku na uhrádzovanie potrieb detí. Matka ako druhý povinný rodič je povinná tiež prispievať na výživu detí výživným, ktoré určí súd na základe zákonných podmienok (§ 62 ods.2 a 75 ods. 1 Zákona o rodine) vychádzajúc aj z príjmov a výdavov povinnej osoby, čo však nie je obligatórne a rozhodujúce kritérium pre určenie výšky výživného, ktoré sa určuje komplexne v zmysle zákonných kritérií ustanovených § 75 ods. 1 Zákona o rodine a nie podľa rozhodnutia povinnej osoby. Z vyjadrenia matky zo dňa 20.8.2014 vyplýva, že jej mesačný príjem je cca 500 eur, avšak podľa daňového priznania za rok 2013 mala matka príjem 329 eur mesačne a za rok 2014 mala príjem 389 eur a teda nie je zrejmé, odkiaľ ma matka tvrdený príjem 500 eur mesačne. Ďalej matka v tomto podaní uviedla, že z tohto príjmu platí mesačne sumu 462,42 eur na splátky hypotekárneho úveru na byt nachádzajúci sa na W. ulici v O., za ktorý ešte mesačne platí výdavky spojené s užívaním tohto bytu a to vo výške cca 148 eur mesačne. Aj keď z obsahu spisu vyplýva, že matka údajne v období od 1.1.2014 do 1.6.2014 prenajala dve izby predmetného bytu za sumu 200 eur mesačne, aj napriek tomuto príjmu matky, nie je zrejmé odkiaľ ma matka finančné prostriedky na platenie ňou uvedených mesačných výdavkov, ktorú skutočnosť súd prvého stupňa vôbec neskúmal a to aj napriek ust. § 120 ods. 2 O.s.p.. Z obsahu spisu vyplýva, že matka dňa 11.6.2012 kúpila do svojho výlučného vlastníctva 3-izbový mezonetový byt na Z. ulici v O. o výmere 95 m² za kúpnu cenu 103.000 eur, z ktorej zaplatila sumu 19.179 eur a zvyšok vo výške 84.811 eur zaplatí do 1.1.2019. Súd prvého stupňa si len osvojil tvrdenie matky, že u tohto bytu je síce vedená ako vlastníčka ona, ale v budúcnosti bude vlastníctvom jej sestry - H. H., ktorá zaplatí aj celú kúpnu cenu za tento byt, s tým, že platí aj všetky náklady spojené s vlastníctvom a užívaním bytu, avšak vôbec nie je zrejmé z čoho súd prvého stupňa k takémuto záveru dospel, keď otec maloletých detí spochybnil možnosti H. H. sumu 19.179,- eur matke poskytnúť a to ako vzhľadom na jej finančné možnosti tak aj vzhľadom na možnosti vycestovať na územie Slovenskej republiky a súd sa s touto námietkou žiadnym spôsobom nevysporiadal, čím je rozhodnutie nepreskúmateľné. Súd mal síce k dispozícii Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve bez uvedenia dátumu jej uzavretia (č.l. 257) a Čestné prehlásenie H. H. o poskytnutí pôžičky vo výške 19.197,- eur matke detí (taktiež bez uvedenia dátumu), z ktorých dokladov vôbec nevyplýva, žeby mala H. H. hradiť výdavky ohľadne predmetného bytu tak ako to uviedol prvostupňový súd avšak súd sa s týmto vôbec nevysporiadal a taktiež nepreveroval, či v skutočnosti došlo k požičaniu týchto finančných prostriedkov, a ak áno kedy a akým spôsobom. Ďalej sa súd vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal skutočnosťou, či 6- izbový byt na W. ulici v O., v ktorom v súčasnosti matka žije spolu s mal. U. Q. W. je bytom primeraným na uspokojenie jej potrieb bývania a to vzhľadom na jej finančné schopnosti a možnosti a to aj s prihliadnutím na jej vyživovacie povinnosti, ktoré sú u rodičov prvoradá. Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí taktiež žiadnym spôsobom nezrejmil, za akým účelom bola dňa 15.10.2014 medzi matkou a svedkom L. V. uzavretá zmluva o pôžičke, na základe ktorej mal dať tento svedok matke finančné prostriedky vo výške 21.040 eur (č.l. 211), ktoré jej mali byť poskytnuté prevodom na účet v roku 2013- 2014 a ktoré mala začať splácať od 27.11.2014 v 48 - mesačných splátkach vo výške 340 eur. Ďalej z obsahu spisu vyplýva, že matka ako veriteľka požičala svedkovi L. V. ako dlžníkovi na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 10.5.2011 bezúročne sumu 8.720 eur, ktorú má dlžník vrátiť priebežne, najneskôr do 31.12.2019 a ktorú pôžičku síce svedok vo svojej výpovedi popiera, avšak zo spôsobu jej poskytnutia, tak ako vyplýva z článku II. bod 1. tejto zmluvy (č.l. 239) je možné túto skutočnosť zo strany súdu verifikovať, keď súd sa s touto rozpornou skutočnosťou žiadnym spôsobom nevysporiadal a nezisťoval ani od matky, či svedkovi pôžičku poskytla a prečo za takých výhodných podmienok jej vrátenia, či ju svedok spláca, ale len stroho skonštatoval, že k poskytnutiu pôžičky nedošlo.

Na základe uvedeného tak z odôvodnenia rozsudku nie je možné zistiť z akých úvah a záverov súd prvého stupňa pri zvýšení výživného vychádzal.

Pod odňatím možnosti účastníka konať pred súdom treba rozumieť taký závadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy (aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru), je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 Ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní (vyhlásení a vyhotovení), musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku.

V zmysle opakovaných záverov Ústavného súdu SR každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom je porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Odňatím možnosti konať pred súdom sa pritom rozumie taký postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny, je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd musí pritom dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Súd preto musí vysvetliť dôvody na ktorých je založené jeho rozhodnutie. Právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené patrí k základným právam účastníka obsiahnutým v práve na spravodlivý proces. Porovnajúc odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa s vyššie uvedeným je zrejmé, že prvostupňový súd sa naznačenými kritériami dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu s poukazom na vyššie uvedené, nie je možné zistiť vyššie uvedené základné údaje a skutočnosti, ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie vo veci a následne i pre odôvodnenie rozhodnutia.

Keďže prvostupňový súd svojím rozhodnutím odoprel právo účastníkom na odôvodnenie rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. zaručené im zákonom, odňal im tým možnosť konať pred súdom. Nedostatok odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa zároveň bráni i odvolaciemu súdu rozhodnutie riadne preskúmať. Keďže prvostupňový súd neodôvodnením napadnutého rozsudku v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. porušil zákonom dané procesné práva účastníkov, odňal im tým možnosť konať pred súdom. Bolo preto nevyhnutným, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne vyhodnotiť všetky okolnosti daného prípadu, ak vyvstane potreba prípadne i doplniť dokazovanie na otázky majúce vplyv na výšku výživného na obe deti, podľa vyššie uvedených kritérií. Výsledky vykonaného dokazovania musí súd vyhodnotiť a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť a vysporiadať sa v ňom so všetkými relevantnými skutočnosťami, ako i námietkami účastníkov.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.